

**TOESPRAAK TER GELEGENHEID VAN DE OPENING VAN HET ZITTINGSJAAR
2027 VAN HET HOF VAN JUSTITIE IN HET GERECHTSGEBOUW AAN HET
ONAFHANKELIJKHEIDSPLEIN NO 4 TE PARAMARIBO, OP VRIJDAG 2 OKTOBER
2026 OM 10.00 UUR DES VOORMIDDAGS.**

TOESPRAAK

Ik begin mijn openingsrede, ook dit zittingsjaar allereerst met een dankwoord aan de Opperrechter, die te allen tijde alle touwtjes in handen heeft, maar ook aan u allen voor Uw inzet, samenwerking en ondersteuning het afgelopen zittingsjaar om de rechtspraak in Suriname gaande te houden, maar ook dank voor de gezonde rechtstatelijke schuringen tussen de Staatsmachten;

Die schuringen houden de Staatsmachten, maar ook de rechtsgemeenschap scherp op het stuk van rechtstatelijke verhoudingen en checks and balances tussen de Staatsmachten.

Hierdoor leren we samen de werking van de rechtsstaat!

de ondoordacht veroorzaakte en onnodige schuringen laat ik voor dit moment buiten beschouwing.

De gezonde schuringen, gevolgd door constructief overleg tussen de uitvoerende macht en de rechterlijke macht hebben bovendien ertoe bijgedragen dat het hof onlangs significant versterkt is met 15 nieuwe rechters....en dat noem ik pas een echte versterking van de Rechterlijke Macht!

chapeau President van de Republiek en de Regering; proficiat rechtsstaat Suriname.

Hierdoor kan het hof met rechtszaken in het nieuwe zittingsjaar met in totaal 45 rechters:

- meer meters maken richting tijdige en toegankelijke rechtspraak in eerste en tweede instantie en de tuchtcolleges;
- decentralisatie/deconcentratie van de rechtspraak organiseren naar meerdere delen van Suriname;
- en indien goedgekeurd door de wetgevende macht, zoals voorgesteld door het Hof, ook meervoudige rechtspraak in eerste aanleg in gecompliceerde civiele en strafzaken en de belastingrechtspraak executeren.

Dames en heren,

Ik herhaal: De internationale norm voor goed doordachte beslissingen, efficiënte en tijdige rechtspraak alsook voor een gezonde werkdruk onder de rechters, is 1 rechter op ongeveer 10.000 inwoners. Er is op dit moment dus nog een tekort van 15 rechters onder gelijkblijvende omstandigheden.

Indien evenwel de pensioengerechtigde leeftijd van rechters bijgesteld zal worden naar 65 jaar, zullen 10 rechters per direct met pensioen gaan, behalve als er een overbruggingsperiode wordt ingesteld en zullen binnen 10 jaren nagenoeg alle huidige rechters, met uitzondering van de 15 nieuwe, uit de sterkte gaan.

Ook indien de pensioengerechtigde leeftijd gehandhaafd blijft op 70 jaar, zullen binnen de komende 5 jaren 12 rechters met pensioen gaan.

Om als rechtspraak niet terug te vallen qua capaciteit en dus snelheid zal in 2027 wederom een 4-jarige rechtersopleiding geëxecuteerd moeten worden, waarbij de hoop is gevestigd dat minimaal 10 excellente juristen geselecteerd kunnen worden door de raio-raad voor de opleiding.

Voormelde zorgpunten evenals de eerder door het Hof bij brief kenbaar gemaakte zorgpunten aan de wetgevende en de uitvoerende macht over voorgenomen wettelijke en grondwettelijke ingrepen bij de rechterlijke macht en de organisatie, blijven levensgroot bij het uitblijven van constructief overleg tussen de Staatsmachten en laten het Hof in onzekerheid om nieuwe beleidsvoornemens te ontwikkelen voor 2027.

Het constructief overleg tussen de Staatsmachten zal eraan moeten bijdragen dat alle 3 de Staatsmachten in staat worden gesteld de verantwoordelijkheid te kunnen en willen dragen over de randvoorwaarden, de waarborgen en de verdere inrichting van de modernisering en versterking van de rechterlijke macht; immers we willen het allemaal! Alleen is de vraag hoe en wat!

Bedenk wel dat het Hof reeds enkele jaren in samenwerking met de Hoge Raad der Nederlanden, de Raad voor de Rechtspraak in Nederland en het Caribisch Hof van Justitie, voldoende inzichten heeft ontwikkeld, gepresenteerd in concept wetsvoorstellen en daar waar mogelijk feitelijk in uitvoering genomen over hoe de rechterlijke macht daadwerkelijk en op een structurele en verantwoorde wijze kan worden aangestuurd, gemoderniseerd en versterkt, ook met een rechtbankorganisatie en een derde rechtsprekende instantie in het belang van de rechtsstaat Suriname en zijn burgers.

Ik benadruk daarom met tegelijkertijd een oproep tot bezinning en overleg:

- **als** de waarborg niet in de grondwet wordt opgenomen dat rechters van de in te stellen derde instantie voor het leven worden benoemd en minimaal 10 jaren ervaring moeten hebben als rechter, zal de hoogste instantie niet deskundig en onafhankelijk genoeg zijn en dus een verzwakking van het rechtssysteem en de rechtsontwikkeling met zich meebrengen;
- **als** rechters van de derde instantie in de grondwet zonder advies van die instantie benoemd en zonder voordracht van die instantie ontslagen kunnen worden door een Regering, zal die instantie zwakker zijn dan de tweede instantie; dit zal bij een

regeringswisseling als een boemerang kunnen werken op degenen die het systeem hebben afgezwakt.

Ik realiseer mij dat de Rechterlijke macht voor de veroordeelde partij soms aanvoelt als een noodzakelijke kwaad; noodzakelijk, omdat die macht er constitutioneel toch moet zijn en altijd zal blijven bestaan; daarom: Gooi niet weg wat goed is en wat werkt; het goede komt immers op een willekeurig moment terug!

- **als** de Staat daarbij grondwettelijk geen cassatie in het belang der wet zal kunnen instellen, zullen maatschappelijke en juridische spanningen naar aanleiding van een beslissing in 2^e instantie ongecontroleerd en onbeheersbaar kunnen cumuleren.
- **als** de rechtbank met meervoudige rechtspraak in eerste aanleg niet gelijk wordt verankerd in de grondwet en ingericht bij organisatiewet zal dat geen versterking noch ontwikkeling betekenen van de eerste aanleg rechtspraak en zal verstarring overnemen. Ook zal de unus iudex - mogelijk tot voortgezette ergernis van de justitiabele - in zijn eentje verantwoordelijkheid blijven dragen en alleenlijk beslissen bij grote vorderingen en belangen.
- **als** het zelfstandige bedrijfsbureau en het Bestuur van de Rechterlijke Macht niet gelijk bij wet worden ingesteld, doch na de wet, bij Staatsbesluit, zal dat wederom tot stagnatie en afhankelijkheid leiden en bepaald geen versterking inhouden voor het flankerend beleid van de Rechterlijke Macht;
- **als** de mogelijkheid voor meer vice-presidenten en advocaten-generaal voor respectievelijk het Hof en het OM niet wordt ingepast in de organisatiewet, zal de sectorale aansturing van de organisaties en van het primair proces inefficiënt blijven en dus geen versterking betekenen;
- **als** de functie van de PG om de 7 jaren zal rouleren en de advocaten-generaal niet voor het leven zijn benoemd, zal het vervolgingsinstituut qua stevigheid en onafhankelijkheid verzwakt worden; het boemerang effect loert ook hier. Gooi niet weg wat goed is; de wereld is een cirkel.
- **als** benoeming en ontslag van de advocaten-generaal zich zonder advies cq voordracht van het Hof voltrekken, zal het Openbaar Ministerie verzwakt worden in haar onafhankelijke vervolgingstaak; ook dit kan beloond worden met het boemerang effect!.

- **als** de Raad voor het Openbaar Ministerie niet grondwettelijk wordt verankerd en bij organieke wet uitgewerkt, zal het algemeen vervolgings –en insluitbeleid van de Regering nooit van de grond komen en onuitvoerbaar blijven;
- **als** voormelde uitgangspunten bovendien niet wetssystematisch en samenhangend belegd worden in de wettelijk producten en zonder goed uitgedachte overgangsbepalingen, zal de modernisering en versterking zowel grondwettelijke als wettelijk in zijn geheel onuitvoerbaar worden.

Vermelding verdient dat het Hof concrete voorstellen heeft gedaan voor wetssystematische en samenhangende formuleringen voor de aanpassingen van de organisatie-regelgeving.

Geachte aanwezigen,

In de tussentijd zal het Hof zich blijven beijveren en contribueren - ook in 2027 - om de meest mogelijke onafhankelijkheid, onpartijdigheid, integriteit, deskundigheid, professionaliteit, snelheid, toegankelijkheid, hoffelijkheid en vertrouwen aan de dag te leggen met voldoende oog en oor voor maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften.

Ik smeeek daarbij de kracht en de wijsheid van de Opperrechter af om de rechtsstaat Suriname te behoeden, begeleiden en te ondersteunen in het nieuwe zittingsjaar.

Ik wens u allen mede namens alle rechters en de rechterlijke organisatie een bedachtzaam zittingsjaar toe!

Met deze woorden verklaar ik het zittingsjaar van de rechtspraak 2027 voor geopend.

Paramaribo, vrijdag 2 oktober 2026

mr. I.H.M.H. Rasoelbaks

president.
